

[Myšlení]

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:1998

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 4. 4. 1998
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 4. 4. 1998

[Myšlení]

Předpokladem filosofování je myšlení; filosofovat znamená myslet zvláštním způsobem (což bude nutno upřesnit). Předpokladem myšlení je aktivita resp. akceschopnost; myšlení je zvláštní druh aktivity. Předpokladem aktivity je subjekt resp. subjektnost (nezaměňovat se subjektivností). Subjektnost je však zároveň výsledkem jistého typu aktivit; tady je problém, k němuž se budeme muset vrátit (v kapitole o „víře“). Zatím se spokojíme tím, že k filosofování je zapotřebí člověka, přičemž platí, že člověk, který začal filosofovat, je jakoby novým, jiným člověkem. S člověkem, který začne filosofovat, se něco stane, dojde k jakési jeho proměně. (K proměně došlo už tím, že začal myslet resp. že jeho myšlení začalo být strukturováno slovem, řečí, ale nyní jde o další a významnější proměnu.) Filosofie je tedy jen výsledkem, vlastně zbytkem, reliktem filosofování. Dějiny filosofie musíme tedy metodicky odlišit od dějin filosofování. Když pochopíme filosofii jako určitou cestu (jako např. Heidegger v přednášce „Co je filosofie?“), musíme si nadále být zmíněného rozdílu dobře vědomi: jedna věc je cesta, která vznikla mnohonásobným prošlapáním, opětovným upevňováním, vybudováním mostů na místě dřívějších brodů apod., a jiná věc je, když po takové cestě opravdu jdeme. Cesta v prvním smyslu nejde, ale stojí resp. leží (mezi vesnicemi, mezi městy apod.), zatímco v druhém smyslu je pohybem, naším pohybem, tj. mým nebo tvým pohybem, cestováním. A tak jako u cest jde o původní bezcestí, do kterého se někdo vydá, aby prošlapal cestu, čímž změnil nejen ten kousek, který prošlapal a na který můžeme se vším zřetelností ukázat, ale i všechno to, co je blízko kolem, takže to změnil z bezcestí v přícestí, tak už první kroky prvních filosofujících myslitelů proměnily okolí, prostředí, v němž byly učiněny, v jakési přícestí onoho filosofování. Specifičnost tohoto „přícestí“ spočívá v tom, že „blízkost“ či „dalekost“ tu je zcela relativní, neboť už myšlení samo a zejména myšlení filosofické je neobyčejně hybné a schopné se vztáhnout i k tomu „nejvzdálenějšímu“. To věděl už archaický člověk velmi dávno, dokonce někdy na počátku archaické doby lidstva; odtud chápání slova, přesně jména, pojmenování jako magického aktu, neboť jím lze do přítomnosti přivolat i to nejvzdálenější, nejmocnější (neboť moc slova je mocnější než jakákoli jiná moc).

(Písek, 980404-1.)